

Ngày 8-2-2014, cây bút Glang Anak cởa web Dân Lâm Báo viở tở ng trong buỏ i Kỉm dĩ m Đởnh kỏ Phỏ quát (UPR) vỏ tình trỏ ng nhỏn quyỏn tở i Viỏ t Nam vào ngày 5/2/2014 tở i Geneva, Đỏ i dĩn Ban Tôn giỏo Viỏ t Nam trỏ lỏ i: “Nhà nỏn c Viỏ t Nam luôn nhỏ t quỏn bỏ o vỏ quyỏn tở do tôn giỏo tín ngỏn ng cởa ngỏn i dỏn”.

Ngỏn c lỏ i, phỏi đỏn dỏn sỏ đỏ c lỏ p vỏ n đỏ ng cho nhỏn quyỏn Viỏ t Nam trong phiên hỏ p cởa Liờn Hỏ p Quỏ c cho rỏ ng Viỏ t Nam vỏ n tỉỏ p tỏ c vi phỏ m nhỏn quyỏn, đỏ a ra nhỏ ng đỏ o luỏ t hà khỏ c nhỏ m trỏ n áp cỏ ng đỏ ng ngỏn i thiỏ u sỏ , ngỏn i yỏ u thỏ , ngỏn i đỏ bỏ tỏ n thỏ ng Viỏ t Nam hỏm nay.

Trong bài viỏ t, cây bút Glang Anak cho rỏ ng mỏ i tôn giỏo đỏ u có nỏ i đỏ thỏ tỏ và hành lỏ ; nỏ u Phỏ tỏ có chùa chiỏ n; tín đỏ công giỏo có Nhà thỏ ; thì tín đỏ Bà La Môn nhỏ hỏ ngỏ n giỏo cởa ngỏn i Chăm phỏ i có Tháp. Tín ngỏn ng này đỏ có tỏ thỏ i Champa còn là mỏ t quỏ c gia đỏ c lỏ p và duy trì mỏ i cho đỏ n ngày hỏm nay. Tuy nhiờn hiỏ n nay, tín đỏ Bà La Môn cởa ngỏn i Chăm đỏ khỏng còn đỏ c tỏ do đỏ n Tháp đỏ thỏ c hiỏ n các nghi lỏ theo tín ngỏn ng vì tỏ t cỏ các Tháp Chăm đỏ bỏ Nhà nỏn c quỏn lý.

Theo Glang Anak, tháp là nơi linh thiêng cho mọi cộng đồng cho những ngày hành lễ. Hàng năm theo lịch Chăm, người Chăm Ahier có lễ “mở cửa tháp”. Trước năm 1975, các Tháp Chăm đều do chính sách Chăm quần lý và thực hiện các nghi lễ theo đúng một cách trang nghiêm và đúng lệ tục. Sau năm 1975, tất cả các Tháp Chăm bị Nhà nước VN thu hồi, giao cho các công ty du lịch khai thác, quần lý. Chính sách học người Chăm muốn lên Tháp theo đúng phật giáo có đến xin phép và qua nhiều thủ tục hành chính rườm rà; người Chăm muốn vào viếng Tháp theo tín ngưỡng cũng phải mua vé vào cửa như như khách du lịch thông thường.

Glang Anak cũng nêu ra một hiện tượng như sau: Số kiến xây ra tại tháp Po Klaong Garai vào ngày 4.2.2014 (Mùng 5 Tết Giáp Ngọ) là một minh chứng cho việc chính quyền Ninh Thuận đã xúc phạm tín ngưỡng cộng đồng Chăm. Việc xây ra khi đoàn chính sách Chăm đến Tháp để làm “lễ mở cửa tháp” (Peh Ba-mbeng Yang), thì cửa tháp Po Klaong Garai đã bị mở toang nhằm phục vụ cho khách du lịch nhân dịp Tết Nguyên Đán mặc dù ban Tôn giáo Bà La Môn đã hoàn thành các thủ tục hành chính nhằm yêu cầu cửa tháp phải được đóng kín, trước khi hành lễ. Và lễ mở cửa Tháp chỉ diễn ra trong khoảng 1 giờ đồng hồ. Các chính sách Chăm hất sạt bỏ tất bình trước “những vị khách với những trang phục và thái độ vô văn hóa đến tào quái trên những ngôi tháp linh thiêng và vô tư đi qua đi lại trên những khu vực hành lễ.

Glang Anak đưa ra nhận định : “Đây là hành động “vô văn hóa”, đã làm tổn thương đến truyền thống tâm linh cộng đồng Chăm, chà đạp lên di sản tín ngưỡng cộng đồng Chăm mà chính quyền người Chăm không thể chấp nhận”.

Trong tâm trạng đau buồn và giận dữ, Glang Anak trích lời cộng đồng tác giả Chăm viết, cho rằng qua những quá trình tiếp biến cộng đồng lịch sử, người Chăm đã mất tất cả, chỉ còn lại vài ngôi tháp để thờ tự và cúng kiến cho trước để hiểu với các bậc tiền nhân Chăm. Vì vậy mà chính quyền đưa phật giáo ăn nhai đến trên các ngôi tháp Chăm lại là những kẻ vô văn hóa, ăn cháo đá bát.

Hàng năm, hỏ thu tỉ n vé hàng trăm triỏ u đỏ ng trên nhỏ ng ngôi tháp Chăm. Trong khi đó, ngườ i Chăm chỏ xin vài giỏ đóng cỏ a tháp đỏ ngườ i Chăm làm lỏ, nhỏ ng hỏ không quan tâm, không màng đỏ n nhỏ ng tỉ ng nói cỏ a Ban phong tở c, cũng nhỏ vỏ Cỏ Sỏ trỏ trỏ tháp.

Sau cùng Glang Anak đỏ a ra kỏ t luỏ n nhỏ m yêu cỏ u:

Hỏy trỏ lỏ i công bỏ ng và đỏ m bỏ o tỏ do tín ngườ ng cho ngườ i Chăm

1. Nỏ u ngườ i Viỏ t đỏ c tỏ do đỏ n Chùa theo tín ngườ ng Phỏ t giáo, đỏ n nhà thỏ theo tín ngườ ng

Công giáo thì người Chăm cũng phải đi do thăm viếng Tháp mà không phải mua vé vào cổng như hiện nay.

2. Nếu các Sĩ và đạo hữu Phật tử đến các đền, chùa chiền; các Linh mục đến các quần lý các nhà thờ thì các Tháp Chăm phải giao lại cho các chức sắc Chăm quản lý, thờ tự và cúng kính theo nghi lễ tín ngưỡng, tôn giáo của người Chăm.

3. Nếu Nhà nước muốn khai thác du lịch thì phải có thỏa thuận với các chức sắc và người dân Chăm, nhưng phải ưu tiên đem bỏ cho việc bỏ tiền các nghi lễ thờ cúng Tháp;

4. Nếu chính quyền Hà Nội còn tiếp tục “cướp bóc” Tháp Chăm cho du lịch như hiện nay là “xâm phạm” nơi thờ tự của người Chăm; làm ngăn cản và hạn chế quyền tự do tín ngưỡng và tôn giáo của người Chăm. Như vậy là vi phạm Nhân quyền.

5. Ban Tôn giáo và chính quyền địa phương nào có các Tháp Chăm thì địa phương phải có trách nhiệm giữ quy tắc văn hóa này để trả lại quyền tự do tín ngưỡng và quyền quản lý Tháp cho chức sắc Chăm.

Những yêu cầu và đề nghị chính đáng trên đây của người Chăm là góp phần xây dựng một xã hội công bằng, tự do và dân chủ ở Việt Nam.

8/2/2014

[Glang Anak](#)

danlambaovn.blogspot.com

Xin bấm vào đây để xem: [Bài viết của Glang Anak trên Dân Làm Báo và những bài phỏng vấn](#)

Bài đọc thêm:

- [Tiếng nói của Ban phong tục và võ Cù Sù của tháp Po Klaong Garai đã bị xem thường](#)

- [Việt Nam buộc "thần linh" Chăm làm thuê cho khách du lịch](#)

